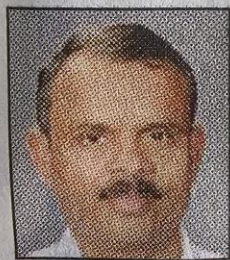

GU's Konkani vice-dean bags Sahitya award

Prakash Parienkar, vice-dean (research) at the Goa University's Konkani

discipline, bagged the 2023 Sahitya Akademi award in Konkani for his book,

'Varsal', a collection of short stories. Published in 2021, the book is a collection of short stories. The awards were announced by the Sahitya Akademi on Tuesday P2

GU vice-dean bags Sahitya Akademi award

TIMES NEWS NETWORK

Margao: Prakash Parienkar, vice-dean (research) at Goa University in the Konkani discipline, bagged the 2023 Sahitya Akademi award in Konkani for his book, 'Varsal', a collection of short stories. The awards for literature in 24 Indian languages were announced by Sahitya Akademi, in New Delhi, on Tuesday. Published in 2021, 'Varsal' depicts the trials and tribulations of the downtrodden communities inhabiting Sattari taluka, the region the writer hails from.

Of the 20 short stories contained in the collection, the titular story, 'Varsal', is based on the Harijan community. 'Varsal' in Konkani refers to the year in which a person or a family gets a turn to

The titular story, 'Varsal', is based on the Harijan community

perform a certain religious ritual. Parienkar explains: "Getting a 'varsal' is an occasion for the family to rejoice. It pertains to the custom of

beating drums, a privilege the Harijan family is entitled to by 'varsal'. Besides, 'varsal' also brings significant economic benefits for the family through the course of the year, as dictated by the prevalent customs."

Parienkar says that the social system as it exists in Sattari, as also the lives and sensibilities of its residents, are sought to be depicted in all of his short stories.

While 'Chandrakor' (crescent moon), another short story in the collection, has portrayed the lives of the Vanarmare community, 'Jani' is based on the lives of the Dhangar tribe.

Significantly, several short films have been produced based on Parienkar's short stories, including on the four that have made their

way into 'Varsal'.

Parienkar has eight books to his credit. These include a novel, a collection of essays, a children's play, a collection of poems, and a verse tale. 'Mhadei: Kallzantlyan Kagdar' is an eco-anthropological study of the Mhadei river basin that has been authored by Parienkar.

Several of his works have bagged prestigious awards, including the Katha award for the short story 'Chandrakor' in 2003, and the Sahitya Akademi award for children's literature for the play, 'Igadi Bigadi Tigadi Tha'.

Several of Parienkar's short stories have also been translated into other languages, including Gujarati, Marathi, Kannada, Kashmiri, Odia, Malayalam and English.

➤ 'Sattarika' Prakash Parienkar bags Sahitya Akademi Award

Prakash Parienkar bags Sahitya Akademi Award

Wins the award for his Konkani short story collection 'Varsal'

Team Herald

PANJIM: Prakash Parienkar, a versatile writer from Sat-tari taluka bagged this year's Sahitya Akademi Award for his short story collection 'Varsal' in Konkani.

Sahitya Akademi president Madhav Kaushik announced this along with the books in other 23 Indian languages, at a press conference held in New Delhi on Wednesday afternoon.

Nine books of poetry, six novels, five short story collections, three essays and one literary study have won the Sahitya Akademi Awards this year.

ABOUT 'VARSAL'

▶▶ 'Varsal', the collection of stories in Konkani, was published by Jaag Prakashan in 2021

▶▶ The book has also been translated into Kannada by Dr Geeta Shenoji as "Varsal Mattu Ithara Latkagalu" and its title story 'Varsal' was translated into English by Vidya Pai and published in Govapuri in 2000

The books were selected on the basis of recommendations made by a jury of three members on the concerned languages in accordance with the procedure

Prakash Parienkar

laid down for the purpose. The awards related to books first published during the five years immediately preceding the year of Award i.e. (between January 1, 2017

and December 31, 2021).

Dr Fr Melwyn Pinto, Neelba Khandekar and Vincy Quadros were the jury members for the Konkani language.

The awards would be presented on March 12, 2024 at New Delhi, on the occasion of the 70th Foundation Day of the premiere literary institution in the country.

The Award consists of an engraved copper-plaque, a shawl and cash Rs 1 lakh.

'Varsal', the collection of stories in Konkani, was published by Jaag Prakashan in 2021.

The book has also been translated into Kannada by

Dr Geeta Shenoji as "Varsal Mattu Ithara Latkagalu" and its title story 'Varsal' was translated into English by Vidya Pai and published in Govapuri in 2000.

Parienkar had also bagged the Sahitya Akademi Award for Children's Literature in 2010 for the children's play 'Igadi Bigadi Tigadi Tha'.

He bagged his first national award of Katha from New Delhi in 2003, at the age of 35, for his Konkani story 'Chandrakor'. He has eight books to his credit to date, besides six translated works.

Contd on Pg 13 >>

प्रासंगिक

सखाराम बोरकर

'वर्सल' ह्या डॉ. प्रकाश पर्येकार यांच्या पहिल्याच कोकणी कथासंग्रहाला यंदाचा केंद्रीय साहित्य अकादमीचा पुरस्कार लाभला आहे. थोडं लिहायचं आणि चांगलं लिहायचं हे प्रकाशचं वैशिष्ट्य.

‘वर्सल' या संग्रहातील वीस कथा अभ्यासताना एका विशिष्ट जमातीतील लोकांच्या समस्या जनमानसात मांडण्यात लेखक यशस्वी झाला आहे हे लक्षात येते. प्रकाशने 'वर्सल' या कथेमध्ये हरिजनांबद्दल, 'ज्यानी'मध्ये धनगर, 'चंद्रकोर'मध्ये वनमान्यांबद्दल, भटक्या जमातींवरील अन्यायावर, 'आनी ते पोट घेवन गेले' ही कथा, 'गळ्यांतलो खुरीस' ह्या कथेत धर्मांतरामुळे खिचन समाजाची झालेली घालमेल त्यांच्या कथांमध्ये उत्कृष्टपणे चित्रित झालेली आहे. याशिवाय वडिलधान्यांचा संघर्ष आणि संकटे मांडणाऱ्या 'वशाड'मधील शेतकऱ्यांचे दुःख लेखकाने वाचकांसमोर आणले आहे आणि नवीन जमीन सुधारणा कायदांबाबत काहीही माहिती नसताना वर्षानुवर्षे अभयारण्यामधील जमिनीवर स्थायिक झालेल्या

वर्सल : ग्रामीण जीवनाचे हृद्य चित्रण

'अभयारण्य' हे कथेतले शेतकऱ्यांचे हाल कथन केले केले आहेत. याशिवाय, अंधश्रद्धा आणि अंधभक्तांसमोर आपली सदसद्विवेकबुद्धी धूळ खात टाकणाऱ्या 'तावीज' कथेतील लोक आणि 'म्हाबळी' कथेतील परंपरा आणि धर्माचे नाव घेऊन केलेली समाजकंटाकांची कृती प्रकाशबाबांनी उलगडून दाखवली आहे.

'मोनेळ माया' ही वर्सल कथासंग्रहातील सर्वोत्कृष्ट कथा. व्यवहार आणि भावना यांच्यातील संघर्षाची. शेवटी भावनेचा विजय होतो. याशिवाय, ही कथा मुलगी वाचवण्याचा संदेश देते आणि मानवतेवरील विश्वास दृढ करते. या संग्रहातील कथा ग्रामीण भागात घडत असल्या तरी त्याची बीजे जागतिक आहेत. यामुळेच या संग्रहातील अनेक कथा देश-विदेशात पोहोचल्या आहेत.

'वर्सल'मधील पात्रे हा लेखनाचा स्वतंत्र विषय आहे. ही पात्रे विशिष्ट समाजाच्या घटकांचे प्रतिनिधित्व करतात. ह्या संग्रहातील स्त्रीपात्रे अधिक प्रशंसनीय आहेत. ती पात्रे परिस्थितीजन्य आहेत. असहाय असतानाही तिने धैर्याने परिस्थितीचा सामना केला आणि पुरुषप्रधान समाजाशी संघर्ष केला. 'मोनेळ माया'मधील सुकडाची पत्नी सोमरगे, 'सवत' मधील बोम्याची आई, 'उदक' मधील गोकळें, 'वशाड' मधील दुल्याची आई शेरकुळे, 'अभयारण्य' या कथेतील 'आवडू' ही पात्रे लेखकांनी इतक्या

अप्रतिमपणे रंगवली आहेत की वाचक त्यांच्याशी अगदी समरस होतो. त्यांच्या दुःखाबद्दल त्याला सहानुभूती येते. खरे तर या कथासंग्रहातील सर्व कथा या पात्रांभोवती गुंफलेल्या आहेत. ही पात्रे आपल्याला जगण्याचा मंत्र देतात, परिस्थितीशी लढण्याचे बळ देतात. ते या समाजाकडे पाहण्याचा एक नवीन दृष्टिकोन देतात. ही सर्व पात्रे लेखकाच्या आसपास आहेत, लेखकाने जवळून पाहिलेली आहेत. त्यांचे दुःख त्याने अनुभवले होते.

या कथासंग्रहाचे आणखी एक वैशिष्ट्य म्हणजे ग्रामीण वातावरण आणि शब्दसंग्रह. हा शब्दसंग्रह वाचल्यावर आपली कोकणी भाषा किती सुंदर आणि वैविध्यपूर्ण आहे याची जाणीव होते. ज्ञानपीठकार दामोदर मावजो यांनी या कथासंग्रहाच्या प्रस्तावनेत म्हटल्याप्रमाणे या कथासंग्रहातील भाषाशैली,

शब्दसंग्रह, म्हणी, वाकप्रचार यांचा भाषाशास्त्रीय अभ्यास केला पाहिजे. मी पुढे म्हणून की या कथासंग्रहातील पात्रांचाही समाजशास्त्रीय दृष्टिकोनातून अभ्यास केला पाहिजे. 'वर्सल' कथासंग्रहातील वीस कथा कोकणी कथांची क्षमता दाखवतात. नवीन कथाकारांनी या कथा शिकाव्यात. कोकणीतील पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांमध्ये 'वर्सल'चा समावेश करावा. 'वर्सल' हा कथासंग्रह जाग प्रकाशनाने प्रकाशित केलेला आहे.

डॉ. प्रकाश पर्येकार हांच्या 'वर्सला'क साहित्य अकादेमी पुरस्कार

मराठींत प्रा. कृष्णात खोत हांच्या 'रिंगाण' कादंबरीक पुरस्कार जाहीर

■ भांगरभूंय | प्रतिनिधी

पणजी: कोंकणी कथालेखक म्हणून नामनेक पाविल्ले डॉ. प्रकाश पर्येकार हांच्या 'वर्सल' ह्या पयल्या कथा झेल्याक 20 डिसेंबराक साहित्य अकादेमी पुरस्कार जाहीर जालो. तांकां हो पुरस्कार 12 मार्च 2024 ह्या दिसा नवी दिल्लीच्या कमानी ऑडिटोरियमांत भेटयतले. तशेंच मराठींत प्रा. कृष्णात खोत हांच्या 'रिंगाण' कादंबरीक हो पुरस्कार जाहीर केला.

साहित्य अकादेमीचे अंदूचे पुरस्कार 20 डिसेंबराक जाहीर जाले. हातूंत 9 कविता झेलो, 6 कादंबऱ्यो, 5 कथासंग्रह, 3 निबंध आनी एक टिकात्मक पुस्तकाचो आस्पाव आसा. हातूंत गोंयचे

डॉ. प्रकाश पर्येकार

हांच्या 'वर्सल' कथाझेल्याक जाल्यार कोल्हापुरांतले साहित्यीक प्रा. कृष्णात खोत हांच्या 'रिंगाण' हे कादंबरीक हो पुरस्कार जाहीर जालो.

डॉ. प्रकाश पर्येकार हांणी तांच्या वाठारांत तांकां मेळिल्ल्या पात्रांचे

प्रा. कृष्णात खोत

खुणो पळयल्यो आनी त्या पात्रांक कथेंत रंगयल्यो. अशे तरेच्यो कथा बरोवपा खातीर गांवांतल्या लोकां मदीं मेळून मिसळून रावप गरजेचें. डॉ. पर्येकार हांणी गांवच्या लोकांचें जगणें, त्या लोकांचेर जाल्लो अन्याय ह्या कथेंतल्यान

अणकार हिंदी, मल्याळम, मराठी, उडिया, उर्दू, कन्नड, काश्मिरी अश्या विंगड विंगड भारतीय भाशांनी तशेंच इंग्लीश आनी पुर्तुगेज भाशांनीय जाला. तशेंच तांच्या खुरीस, चंद्रकोर आनी काजरो ह्या कथांचेर चित्रपटूय जाल्यात. 'काजरो' हे तांचे कथेचेर निर्माण जाल्ल्या चित्रपटाक राष्ट्रीय पुरस्कारुय फावो जाला.

'रिंगाण' ह्या प्रा. कृष्णात खोत हांचे कादंबरींत विस्थापितांचे जिणेचें चित्रण आयलां. प्रा. कृष्णात खोत हे पन्हाळ म्हालांतल्या निकमवाडी गांवांत रावतात. ह्या नव्या काळांत मराठी साहित्याक वेगळी दिका दिवपी लेखक म्हणून प्रा. खोत हांची वळख आसा.

कोकणीसाठी 'वर्सल'ला, तर मराठीसाठी 'रिंगाण'ला पुरस्कार

► केंद्रीय साहित्य अकादमीचे
पुरस्कार जाहीर

■ टीम दैनिक हेराल्ड

पणजी, कोल्हापूर, दि.
२० : गोव्याच्या ग्रामीण
भागातील अस्सल जीवन
आणि तेथील वंचित
समाजाच्या व्यथा
आपल्या साहित्यातून
मांडणारे डॉ. प्रकाश पर्येकर
यांच्या 'वर्सल' या
कथासंग्रहाला यंदाचा केंद्रीय साहित्य
अकादमीचा कोकणी विभागातील पुरस्कार
जाहीर झाला आहे.

कृष्णात खोत

डॉ. प्रकाश पर्येकर

उमटल्यानंतर विस्थापितांच्या संघर्षाला आणखी
बळ मिळणार आहे.

१ लाख रुपये आणि मानपत्र

पान २ ►

दरम्यान, विस्थापित झाल्यानंतर आपल्या
भूमीपासून लांब फेकले गेल्याची तयार झालेली
धरणग्रस्तांची भावना, पावलापावलावर येणाऱ्या
अडचणी, मनाला अस्वस्थ करणारा नवीन
परिसर आणि प्राण्याबरोबरचा सततचा संघर्ष,

बदलते ग्रामीण जीवन या
सर्वांचे चित्रण करणारी
कृष्णात खोत यांची
कादंबरी म्हणजे रिंगाण.
अतिशय प्रतिष्ठेचा
समजल्या जाणाऱ्या
साहित्य अकादमीच्या

पुरस्काराचे माहोर

मराठीत कृष्णात खोत यांच्या 'रिंगाण' कादंबरीला मिळाला सन्मान

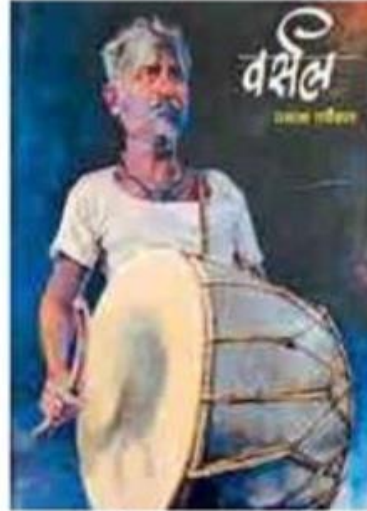
पर्येकरांना साहित्य अकादमी पुरस्कार

मडगाव, ता. २० (खास प्रतिनिधी) : गोव्यातील अस्सल ग्रामीण जीवन आणि वंचित समाजाच्या

व्यथांना वाचा फोडणारे साहित्यिक म्हणून मान्यता पावलेले डॉ. प्रकाश पर्येकर यांच्या 'वर्सल' या

कथासंग्रहाला यंदाचा केंद्रीय साहित्य अकादमीचा कोकणी विभागातील पुरस्कार जाहीर झाला आहे. मराठीत कृष्णात खोत यांच्या 'रिंगाण' कादंबरीला साहित्य अकादमी पुरस्कार

'वर्सल' पुस्तकाचे मुखपृष्ठ.

प्रभावी चित्रपटनिर्मिती

डॉ. प्रकाश पर्येकर यांनी लिहिलेल्या कथांवर कित्येक प्रभावी चित्रपटही तयार झाले असून हरिजन समाजावर आधारित असलेल्या त्यांच्या 'काजरो' या कथेवर आधारित चित्रपटाला राष्ट्रीय पुरस्कार प्राप्त झाला होता. या पुस्तकातील पाच कथांवर पाच वेगवेगळे चित्रपट तयार झाले असून त्यापैकी 'चंद्रकोर' या कथेवर आधारित 'रानबोल' या चित्रपटाला पुणे चित्रपट महोत्सवात पुरस्कार प्राप्त झाला होता.

जाहीर झाला आहे.

डॉ. पर्येकर यांची ओळख ग्रामीण भागातील भळभळत्या व्यथा प्रभावीपणे

साहित्यात आणणारे साहित्यिक, अशी असून यंदा त्यांच्या ज्या 'वर्सल' या पुस्तकाला पान ११ वर »

डॉ. प्रकाश पर्येकर : वंचितांच्या व्यथा प्रभावीपणे लोकांसमोर याव्यात ग्रामीण जीवन साहित्यात उतरावे

सुशांत कुंकळयेकर

घडगाव, ता. २० : गोव्याचे ग्रामीण जीवन आणि या जीवनातील मनाला चित्तवान्या व्यथा अकूती खऱ्या अर्थाने कोकणी साहित्यात उल्लेखा नाहीत. गोव्यातील या घणघणत्या ग्रामीण जीवनात अकूती प्रभावी एवढी होवयाची गरज आहे. गोव्यातील ग्रामीण ज्वलत इतर भाषेतील साहित्यात वाचकांचे नितांत गरज आहे, असे मत व्यक्त करणारे साहित्य अकादमी पुरस्कार विजेते डॉ. प्रकाश पर्येकर यांनी म्हणले.

त्यांच्या 'वसंत' या कथासंग्रहाला खंदपा साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त झाला आहे. त्यासंदर्भात त्यांची प्रतिक्रिया विचारली असता ते म्हणाले, गोव्यातील ग्रामीण कथेत चित्रलेला हा पुरस्कार, असे मत बाळगे. गोव्यातील ग्रामीण भाषात जे कथकळ अडो त्याला न्याय करणे सार्थक होणे आवश्यक होते, तसा अकूत साहित्यात माते. अशा

अस्सल ग्रामीण साज...

- डॉ. प्रकाश पर्येकर यांचे साहित्य म्हणजे ग्रामीण भाषातील अस्सलता वेदनांना कोळसेली वाक, त्यांच्या साहित्यातून गोव्यातलं ग्रामीण भाषा प्रभावीपणे पुढे घेऊ. त्यामुळेच त्यांच्या कथा या वेगळ्या आणि उच्च दर्जाच्या ठरतात, असे मत डॉ. प्रकाश पर्येकर यांनी व्यक्त केले.
- डॉ. पर्येकर यांनी आपल्या साहित्यातून ग्रामीण भाषातील अनेक घड्यांना वाक कोळसेली आहे. म्हणूनच डॉ. प्रकाश पर्येकर हे नवीन पिढीतील अत्यंत दजेदार असे कथाकार असून त्यांच्या कथासंग्रहाला चित्रलेला हा पुरस्कार म्हणजे गोव्यातील ग्रामीण साहित्याचा सन्मान, असे मत डॉ. प्रकाश पर्येकर यांनी व्यक्त केले.

कोकणी ग्रामीण जीवन जेव्हा साहित्य रूपाने प्रभावीपणे उतरते तेव्हाच त्यावेळीच गोवा म्हणजे वेगळा काय, सार्थक प्रतीती उतरता येऊ शकते. हे कोकणी ग्रामीण साहित्य कोकणी कथापुराणेत नोंदविले न राहता कादंबरी स्वरूपात उतरणे अशा भेदभावा केंद्रित राहणे गरजेचे आहे. गोव्यातील साहित्यिकांनी असा ग्रामीण भाषावर लढा केलेले पाहिले. कारण असा गोवा या ग्रामीण भाषातच लपलेला आहे.

- डॉ. प्रकाश पर्येकर, साहित्यिक

परीक्षितते म्हणून या कथासंग्रहाला हा पुरस्कार प्राप्त झाल्याने गोव्यातील ग्रामीण जीवन अधिक चांगल्याप्रमाणे देशातील इतर भाषात पोहोचू शकते, याच मत जातू आणंद आहे. डॉ. प्रकाश पर्येकर यांचा जन्म सतरी तालुक्यातील 'भावेतार' या

गावात एका शेताकरी कुटुंबात झाला. नदीवरून पाणी आणणे, बांडी घडणे, पात कांडणे, रसवेदक करणे अशी कामे करून पुढे आलेल्या पर्येकर यांना त्यांच्या या कामांमुळे लहानपणातून ग्रामीण भाषातील व्यथा काय, याची जाणीव झाली. त्यामुळेच ग्रामीण

ज्वलत त्यांच्या साहित्यातून प्रभावीपणे उतरत होत आहेत. सतरी भाषातील भंग्य सनाजाल रोसाच्या लहानग्या इतरांपेक्षा, गोव्यात अकूती होतानाच दिल्ली जाणारी दिन चणवूक, बालमान्यांसारख्या भवत्या कथांतून रोसाचे लहानगरे प्रसन्न, अशी अनेक

साहित्यातून 'सत्तरी' दाखविली सडेतोड नायक : साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची

पणजी, ता. २० (प्रतिनिधी) : सतरी भागात बसून दाखविली दाखविल्याची साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे.

अनेकांचे मार्गदर्शन

गोवा बोझणी अकादमीद्वारे कोकणी साहित्यातून 'सत्तरी' दाखविली आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे.

ग्रामीण भाषात 'वर्ग' संघर्ष

साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे.

हलवले आहेत, परंतु काय प्रभाव हा साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे.

आपली परीक्षा काय हे साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे. साहित्य प्रसविण्यासाठी साधना महत्त्वाची आहे.

आं गाक सूज येवप वेगळें आनी धरटपुश्ट बळीश्ट जावप वेगळें. साहित्याच्या आंगाकूय अदीमदीं सूज चड येता. पूण पुश्ट जावप, स्नायू पीळदार जावप अशें केन्नाय घडटा. एका काळांत म्हळ्यार 'नव' नेमाळें येतालें त्या दशकांत ही पुश्टताय तेंगशेक विल्ली. कोंकणी कथांचे मुळावण तेन्ना घडलें. जबरदस्त थ्या तेन्ना आयिल्ल्यो. मागीर हें घसघशीत पीक त्या मानान वा प्रमाणांत थंडावलें. प्रकाश पर्येकारान हालींच ह्या मळार ताची एक कणसांनी भरिल्ली कुणगी फुलोवन आशेचें ऋण हाडलां.

'वर्सल' हो प्रकाश पर्येकार हांचो पयलोच कथासंग्रह. काशबाब फाटली पंचवीस वर्सां सावन कथा बरयता. तेडें बरोवप पूर्ण कसदार बरोवप हो प्रकाशबाबाल्या र्जनशीलतेचो गूण. आपूण फुडें फुडें करपी असो हो लेखक इय आनी तो ताचो सभावूय न्हय. तशें करप हें बेगडीचो माल नें म्हूण खपोवपाचीं पिसायपणाची खटपट. त्या खातीर ताचो हो पयलो कथासंग्रह येवपाक इतलो कळाव लागला नाच येता. कितेंय जांव, ह्या कथासंग्रहाची कोंकणी साहित्याक एक आशिल्ली हें निश्चित.

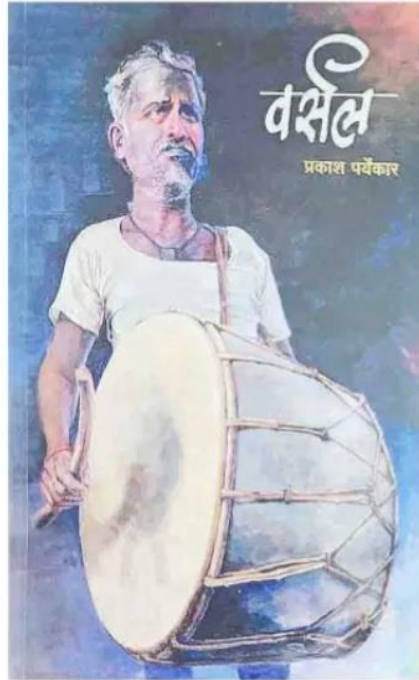
ह्या कथासंग्रहांत वीस कथा आसात. तांचेर नदर आरव्यार लेखक भौसांतल्या विशिश्ट जमातींचे, तांतल्या नशांचे जिणे संघर्शाचे प्रस्न मांडपाक येसस्वी जाला. 'वर्सल' कथेंतल्या हरीजनांची, 'ज्यानी' कथेंतली धनगरांची, 'इंद्रकोर' कथेंतली वानर-मान्यांची व्यथा, 'भटक्या' जमातींतल्या तिकांच्या अन्यायाचेर बरयिल्ली आनी ते पोट घेवन गेले ते कथा, 'गळ्यांतलो खुरीस' हे कथेंत धर्मातर खातीर फेरिस्तांव समाजाची जाल्ली घालमेल, हें सगळें प्रकाशबाबान आपल्या कथांनी फिशालकायेन चित्रायलां. त्या भायर आपट्यांची दगदग, त्रास सभेमाजार हाडपी वशाड ही थ्या, नव्या भुंयसुदारणा कायद्यां विशीं कांयच खबर नाशिल्ले ससंकीनी जमनी वसोवपी 'अभयारण्य' ह्या कथेंतले आकार आनी तांच्या वांट्यांक आयिल्ली दुख्खां आपल्या थ्यां उदेशीं लेखक सभेमाजार हाडटा. कुड्डे भावार्थ आनी 'वदेवस्की' मुखार आपली विवेकबुद्ध घाणाक दवरपी तावीज 'कथेंतले लोक आनी परंपरेच्या आनी देवधर्माच्या नांवान नशांची आनी पर्यावरणाचीय वाट लावपी 'म्हाबळी' कथेंतले गणकार असल्या समाजविद्वान्ता लोकांची कम प्रकाशबाब आपल्या कथांनी उक्ताडार हाडटा.

'मोनेळ माया' ही वर्सल ह्या झेल्यांतली एक अप्रतीम कथा. व्कार आनी भावना हांच्या मदल्या संघर्शाची. निमणे भावनेचेंच तें जाता. त्या भायर चली भुरगें वांचयत हो संदेश दिवपी आनी मनीसपणावेत्या श्रद्धेक बळगें दिवपी सशक्त कथानक तांतूत सोबितकायेन विणलां. ह्या कथासंग्रहांतल्यो कथा जरी आंगिण्या म्हळ्यार प्रादेशीक वातावरणांत घडटात आसल्यो तरी तांचीं बिजां वैश्वीक आसात. ह्या कथासंग्रहांतल्यो साबार थ्या अणकारीत जावन देश विदेशांनी पावल्यात ताचे कारण हेंच.

'वर्सल' ह्या कथासंग्रहांतल्या कथेंतलीं पात्रां हो लिखाणाचो क स्वतंत्र विशय. हीं पात्रां विशिश्ट समाजांतल्या घटकांचें तिनिधित्व करतात. ह्या पात्रांची सुख दुख्खां सामान्या आयलीं. हीं सगळीं पात्रां गांवगिण्या वातावरणाच्या संस्कारांत डिडिल्लीं. त्या-त्या वाठाराची भास उलोवपी. हातूंतलीं श्री पात्रां तर चड तोखणायेचीं तीं पात्रां परिस्थिती प्रमाणे डिडिल्लीं. परिस्थितीक धिरान तोंड दिवपी आनी असहाय्य आसून लेगीत पुरुशप्रधान समाजा कडेन झगडपी. ह्या थ्यांनी आयिल्लीं स्त्री पात्रां करटी, जिदी, केन्ना मोनेळ गुरपी तर केन्ना रागान तोंडवी जावन झुडून आंगार

प्रकाश पर्येकार हांच्या 'वर्सल' कथासंग्रहाक साहित्य अकादेमीचो पुरस्कार फावो जालो. ते निमतान हो विशेश लेख.

'वर्सल' : गांवगिरे जिणेचो कलात्मक दिश्टावो !

वचपी. कांय कडेन ती भावार्थाचो पदर माथ्यार घेता तर कांय कडेन परंपरेचें वजें माथ्यार घेवन जिणेची वाट चलता. 'मोनेळ माया' कथेंतली सुकड्याची बायल सोमारगें, 'सावट' कथेंतली बोम्याची आवय, 'उदक' कथेंतलें गोकळें, 'वशाड' कथेंतली दुल्याची आवय शेरकुलें. 'अभयारण्य' कथेंतलें आवडू हीं पात्रां लेखकान इतले अप्रतीम धाटणेन पितारल्यांत की वाचक त्या पात्रांनी सामको समरस जाता. तांच्या दुख्खां कडेन सहानुभूतीन पळयता. हीं पात्रां आमकां जगपाचो मंत्र दितात, परिस्थिती कडेन झुंजपाचे बळगे दितात. ह्या समाजा कडेन पळोवपाची एक नवी नदर दितात. हीं सगळीं पात्रां लेखकाच्या अवती भोंवती आशिल्लीं, लेखकान लागसरच्यान सहानुभूतीन पळयिल्लीं. तांची दुख्खां अणभवलेली. खरेंपणी ह्या पात्रां भोंवतणीच ह्यो कथा गुंथल्यात. 'वर्सल' कथासंग्रहांतल्या पात्रां कडेन पळयतना म्हाका भौनभौन महाबळेश्वर सैल हांची कांदबरी 'काळी गंगा' आनी तांतूतल्या पात्रांची याद येता.

'वर्सल' कथासंग्रहांचें आनीक एक खाशेलेपण म्हळ्यार ह्या कथांतलें गांवगिरे वातावरण आनी उतरावळ. ही उतरावळ वाचतगीर आमची निजाची कोंकणी भास कितली सुंदर आनी विविधतायेन नटिल्ली आसा हाची आमकां जाणविकाय जाता. ह्या उतरावळी कडेन वा म्हणी आनी वाक्यचारां कडेन वाचण्याची संवकळ नासली तरीय कथा वाचतना वाचण्याक खंयच आडखळ जायना. ह्या कथांचो सुवाद तो अचडय

घेवंक शकता.

ह्या कथासंग्रहाच्या प्रस्तावनेत दामोदर मावजो हांणी म्हळां तशें ह्या कथासंग्रहांतल्या भाशेच्या शैलीचें, उतरावळीचें, म्हणी, वाक्यचारांचें भाशाशास्त्रीय नदरेन अभ्यास जावंक जाय. हांव तर फुडें म्हणीन ह्या कथासंग्रहांतल्या कथेंतल्या पात्रांचोय समाजशास्त्राचे नदरेन अभ्यास जावंक जाय.

'वर्सल' कथासंग्रहांतल्यो विसूय कथा कोंकणी कथेची तांक दाखोवपी. नव्या कथाकारांनी ह्यो कथा वस्तुपाठ करच्यो शिकच्यो. ह्या कथासंग्रहाचो कोंकणीतल्यान पदवी आनी पदव्युत्तर कोर्सांत जेरुल आसपाव करचो. कांय कथांनी नाटक वा एकांकी वा टेलीफिल्म ह्या माध्यमांनी रूपांतरण करपाची तांक आसा आनी थोड्यो त्या माध्यमांतल्यान रुपांतरीत जाल्याय बी. 'मोनेळ माया' कथेचेर आदारून 'मोनेळ माया' हें मराठी फिल्म, 'गळ्यांतलो खुरीस' कथेचेर 'क्रोस अ क्रोस कोंकणी फिल्म आनी 'चंद्रकोर' कथेचेर 'रानभूल' हें मराठी फिल्म निर्मात जालां. तशेंच ह्या कथा संग्रहांत आस्पाव जावंक नाशिल्ले 'काजरो' कथेचेर 'काजरो' ह्याच नांवान तयार जाल्ल्या कोंकणी फिल्माक 67 वो राष्ट्रीय पुरस्कार फाव जाला. बाकीच्याय कथांचोय त्याच नदरेन विचार जावंक जाय. कारण सगळ्याच कथांचीं आशय विशयाची बियां सणसणीत आसात.

ह्या कथासंग्रहांतल्यो सगळ्यो कथा वर्स 1992 ते वर्स 2008 ह्या सोळा वर्सां मजगतींच्यो. हाच्या उपरांतच्या प्रकाशबाबाल्या कथांचो संग्रह रोखडोच उजवाडाक येवंचो अशी आस्त बाळगीतां.

'वर्सल' हो कथासंग्रह 'जाग प्रकाशान उजवाडाक हाडला. ह्या कथासंग्रहांतल्यो वट्ट धा कथा ह्यो आदीं जाग दिवाळी अंकांत उजवाडाक आयल्यात, त्योवूय बी माधवीबाय सरदेसाय हाणी 'जागाची सूत्रां' हातांत घेतलीर. माधवीबाय ह्यो प्रकाशबाबालो कथासंग्रह येवंचो अशें आंवडेंतालें 'जागान हो कथासंग्रह उजवाडाक हाडून माधवीबायक आग ओंपल्यांत.

ह्या कथासंग्रहाच्या मुखपृश्टाचो खास उल्लेख करीन दिसता. कणकवलीचो फामाद चित्रकार नामानंद मोडक हांणी हें मुखपृश्ट पितारलां आनी तें कथासंग्रहाची शान वाडयता. छापणावळ उत्कृश्ट. 'वर्सल' कथासंग्रह हातांत घेतनाच कोंकणी भाशेचो अभिमान दिसता आनी कथाकार प्रकाशबाब पर्येकाराचोय.

सखाराम शेणवी वोरकार

9923306751